

Recenzja

Ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki, *Jezus w drodze do śmierci i zmartwychwstania. Cz. II* (Mk 14,1-16,20), Instytut papieża Jana Pawła II, Warszawa 2019, ss. 476.

W roku 2018 ukazał się – wysoko oceniany przez biblistów – komentarz do Ewangelii Marka 8,27-13,37 opracowany przez ks. prof. dr. hab. Romana Bartnickiego. Nie minął rok, a oto mamy komentarz do ostatniej części Ewangelii Marka: 14,1-16,20 opracowany przez tego samego autora. Ta właśnie część Ewangelii Marka zawiera podstawowe orędzie chrześcijańskie na temat ustanowienia Eucharystii, męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa. Komentarz ten ukazał się w Wydawnictwie Naukowym UKSW w Instytucie Papieża Jana Pawła II.

Na wstępie – struktura literacka pracy. Zawiera ona przedmowę (s. 17-20) oraz – podobnie jak w pracy z roku 2018 – dwa spisy treści: skrócony (s. 5-6) oraz szczegółowy (s. 7-14). Istotne znaczenie ma ów spis szczegółowy, bowiem czytelnik łatwo znajdzie w nim interesujący go aktualnie problem egzegetyczny czy teologiczny związany z konkretnym tekstem.

W komentarz wplecionych jest sześć ekskursów i dwa aneksy; są one umieszczone w istotnych częściach analiz i w ten sposób pogłębiają zawarte w nich treści teologiczne. Dobrze, że wśród nich Autor umieścił również aneks nr 1: „Problem odpowiedzialności za śmierć Jezusa” (s. 412-418). Oto fragment tego aneksu: „Odpowiedzialnością (za śmierć Jezusa) w sensie historycznym nie można obarczać ani Żydów wówczas żyjących ani Żydów żyjących obecnie. W sensie teologicznym przyczyną śmierci Jezusa były grzechy wszystkich ludzi” (s. 413). Słowa te są wezwaniem albo nawet ostrzeżeniem przed pojawiającym się często – także w kręgach katolickich – bezmyślnym antysemityzmem.

Przejdźmy do sposobu i formy przekładu. W rozdziale 14 Ewangelii Marka Autor wyodrębnił 9 perykop, w rozdziale 15 pięć perykop, i w rozdziale 16 trzy perykopy. Każda z nich zawiera najpierw dokonany przez Autora przekład języka greckiego, analizę zagadnień literacko-historycznych, następnie egzegezę oraz kerygmat. Rozdzielenie (w strukturze pracy) egzegezy od kerygmatu uważam za szczególnie pożyteczne dla osób ogólnie zainteresowanych Biblią. Analizy egzegetyczne wymagające odpowiedniego poziomu wiedzy biblijnej nie muszą mieć dla nich istotnego znaczenia – ważny jest dla nich kerygmat. Wydaje mi się, że takich adresatów miał również na względzie Autor komentarza, dlatego każdy z kerygmatów jest napisany nie tylko w sposób zrozumiały, ale przede wszystkim zachęcający do lektury Pisma Świętego i zapoznania się ze Słowem Bożym.

I jeszcze słowo o przyjętej przez Autora formie komentarza. Stosuje On konsekwentnie nieodzowną w naukowym studium tekstów biblijnych:

1. Metodę historyczno-krytyczną uwzględniającą także elementy analizy narracyjnej,
2. Interpretuje teksty Ewangelii Marka w świetle całej Biblii oraz,
3. W świetle nauki Kościoła.

W każdej pracy naukowej, a więc także w dziełach biblijnych, należy uwzględnić literaturę przedmiotu, a więc dzieła innych autorów pozostające w jakimś związku z własną pracą. Autor recenzowanego komentarza uwzględniał przede wszystkim prace autorów katolickich, polskich i zagranicznych, ale korzystał również z dorobku autorów zgłaszających pewne zastrzeżenia co do przyjmowanego aktualnie układu treści Ewangelii (R. Bultmann, M. Dibelius). Świadczy to o ekumenicznej postawie Autora komentarza do Ewangelii Marka – postawie otwartej na wszelkie głosy w poszukiwaniu Słowa Bożego w Piśmie Świętym. Taka postawa może być wzorem dla biblistów młodego pokolenia.

Przystępując do oceny dzieła jako całości, jego analiz filologicznych, historycznych i literackich pragnę stwierdzić, że umieszczam je – zarówno w warstwie merytorycznej, jak i językowej – wśród najlepszych opracowań egzegetycznych dotyczących Ewangelii Marka.

Ks. prof. dr hab. Roman Krawczyk

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach